

Н. Р. Макаровська, аспірантка ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”

БАНКІВСЬКІ РИЗИКИ: ІДЕНТИФІКАЦІЯ ТА СТРУКТУРИЗАЦІЯ

Динамічний розвиток подій на світовому банківському ринку, зміна рейтингів надійності та можливе визнання дефолту певних фінансових установ – це новини, які активно обговорюються у світі цієї осені. Невже криза 2008–2009 рр. повернулася і набирає обертів? Перед загрозою фінансового фіаско опинилися відомі банківські установи, яким рейтингове агентство Moody's цієї осені понизило довгостроковий рейтинг. Серед них банки Італії, Португалії, Великобританії, Франції, Іспанії та інших країн. За даними НБУ, кредити, надані домашнім домогосподарствам, становлять 208,5 млрд. грн., у розрізі строків відбулося зростання за кредитами, наданими на строк від 1 року та від 1 року до 5 років, – відповідно на 8,8 та 6,6 % у річному обчисленні. Незважаючи на те, що показники банківського сектору України почали покращуватися, насамперед через збільшення обсягів роздрібного кредитування та відновлення кредитної активності, він все ще залишається збитковим. Так, за інформацією аналітиків частка поганих кредитів у портфелях українських комерційних банків на сьогодні може коливатися від 20–40 %.

Проблема створення ефективної системи ризик-менеджменту у банківських установах так і залишилася однією з невирішених задач, які поставила ще криза 2008–2009р. Тому подальший розвиток банківської системи в Україні вимагає удосконалення систем оцінювання ризиків, впровадження, з одного боку, сучасних підходів до оцінки та хеджування ризику (Базель II, Базель III), а з іншого боку, методів урахування особливостей функціонування внутрішнього ринку, специфіки економічного та політичного розвитку в Україні.

В економічній літературі та методологічних положеннях пропонується багато класифікацій ризику, даному питанню присвячено багато наукових праць, монографій і книг. Серед учених, які займалися дослідженням даної проблеми, можна виділити Й. Шумпетера, В. Вітлінського, Л. Примостку, І. Івченко, М. Круї, Р. Мертон та багатьох інших.

Відповідно до класифікації НБУ виділяють 9 категорій ризику, а саме: кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик зміни процентної ставки, ринковий ризик, валютний ризик, операційно-технологічний ризик, ризик репутації, юридичний ризик та стратегічний ризик. Крім того, не можна забувати про важливий вплив на функціонування банку таких ризиків, як політичний ризик, ризик країни, макроекономічний, інфляційний та багатьох інших.

Проведене дослідження показало, що найбільш сильно впливають на стан комерційного банку (на ризик платоспроможності) кредитний ризик, ризик ліквідності, ризик облікової ставки, валютний ризик і ризик порушення нормативних вимог (compliance risk).

Управління банківськими ризиками – це важкий і відповідальний процес, який є однією з основних умов для забезпечення функціонування комерційного банку. Аналіз і структурування банківських ризиків, впровадження нових методів оцінки та контролю є основою для формування ефективного ризик-менеджменту у комерційному банку. Подальший розвиток банківської системи в Україні вимагає обов'язкового вдосконалення систем оцінювання ризиків і впровадження, з одного боку, сучасних підходів до оцінки та контролю ризиків, відповідно до стандартів Базеля II, Базеля III, МСФЗ, а з іншого боку, методів врахування особливостей функціонування внутрішнього ринку, специфіки економічного та політичного розвитку в Україні.

Макаровська, Н.Р. Банківські ризики: ідентифікація та структуризація [Текст] / Н.Р. Макаровська // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.) : у 2-х т. – Суми : УАБС НБУ, 2011. – Т. 1. – С. 168–170.